

Delavci izhajajo vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 20.—, za pol leta
K 10.—, za četrt leta K 5.—.
Posamezna številka 40 vin.
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Pošiljajte na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelburgova
ulica štey 6, II. nadst.
Telefon št. 228.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in al-
ter pri enkratni objav-
i po 60 vinarja, pri trikratni
ni po 58 vinarja, pri šest-
kratni po 56 vin., pri celo-
letnih objavah po 54 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
50 vin. — Reklam. so poš-
tine proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Oj to uradno kljuse!

Pri nas vlada veliko pomanjkanje
koks in mnogi obrati vsled tega sploh
ne morejo obratovati.

Tudi veleindustrija se težko bori s
tem pomanjkanjem, in vendar bi lahko
imeli dovolj koks.

Slovenija razpolaga z ogromno mno-
žino apnenega dušika, ki je izborno umet-
no gnojilo, katero rabijo Čehi zelo nujno
za sladkorno peso.

Za vagon dušika nam radi dajo do pet
vagonov koks in so tudi že poslali v Slo-
venijo na račun naše dobave dušika nad
50 vagonov koks. Za ta koks pa smo do
sedaj dobavili le dva vagona apnenega
dušika, ostalih vagonov pa ni mogoče
spraviti čez mejo, ker centralna vlada ne
dovoli več izvoza. Že od junija lanskega
leta leži dotična prošnja v Belgradu, a
rešitve še do danes ni. Najbrže se je tudi
ta akt izgubil, kakor se je izgubilo mnogo
drugih. Čehi se sedaj jezijo, nam očitajo
nepoštenost in grozijo, da se bodo sploh
premislili v bodoče nam dati kaj naprej.
Tudi so naperili proti naši tovarni od-
škodninsko tožbo za velik znesek, pa bo
imela sedaj naša tovarna velikansko
škodo tudi zato, ker blago vleče vlago na
sebe in je vsled ležanja postalo mnogo
težje, se zveča tedaj vozina, izgubilo je
tudi že nad tri odstotke dušika in tudi ne
more tovarna delovati naprej, ker nima
primernih skladišč. Če pomislimo, da bi
lahko dali Čehom nad 1000 vagonov tega
gnojila, pa bi se lahko krili lastno potrebo
cele Jugoslavije, tedaj si lahko predstav-
ljamo velikansko škodo, ki nam prizadeva
kak nezmožen ali pa grozno počasen re-
ferent pri ministarstvu v Belgradu.

„O. V.“

Industrijska organizacija.

Sovjetski sistem v angleški industriji.

Boj za moč, ki je izbruhnil 1. 1916.
med delavci in podjetniki na Angleškem.
Je spravljen v nevarnost gospodarske pod-
lage produkcije.

Angleški parlament se je vsled tega
poslužil sredstva, ki se je že čisto poka-
zalo kot uspešno, izbral je parlamentarno
komisijo v syrho preiskave razmerja med
delodajalci in delavci. Ta komisija, zna-
na pod imenom Whitley-odsek, je podala
po izčrpnih enketah poročilo o reformi
industrijske obratne ustave julija 1917. in
marca 1918. Predlog tega odseka je bil,
da je uvesti v obratno ustavo sovjetski
sistem, ki si ga je vlada prilastila.

Whitley poročilo daje svobodnim in-
dustrijskim organizacijam smernice za
avtonomni razvoj.

Obrača se pred vsem na ono indu-
strijo, ki razpolaga z razvitimi organiza-
cijami delavcev in podjetnikov.

V vsaki industriji imamo tri vrste
sovetov (Whitley Councils, Joint indu-
stry Councils) in sicer: nacionalni indu-
strijski svet za celo deželo, okrožni so-
vet za industrijsko okrožje in obratni so-
vet (Works Councils). Ti sovjeti temelje
na pariteti med podjetniki in delavci in
se v tem oziru ločijo od ruskih samode-
lavskih sovetov, ki so pa posledica sabo-
taže podjetnikov in intelektualcev. Ti so-
vjeti se sestanejo na podlagi volitev. Njih
delokrog obsega: višina mezd, delavni
čas, poraba materiala, izboljšanje kvali-
tete in vzorcev, izraba iznajdb itd.
Okrožni sovjeti se pečajo poleg tega z
zasiguranjem stalnega dela, s strokovnim
šolstvom, s strokovno tehničnimi pre-
iskavami itd. Nacionalni industrijski so-
vjeti pa skrbijo za kar najožje sodelovanje
med delavci in podjetniki industrije kot
dela nacionalnega življenja in za zbolj-
šanje delavnih pogojev zaposlenih oseb.
Če pride do sporazuma v enem izmed
imenovanih sovetov, potem je sporazum
obvezen za oba dela. Če do tega spora-
zuma ne pride, pride zadeva pred višji
svet. Celemu sistemu manjka obveznost
in prepoved štrajka.

Ta Whitley-predlog je našel začet-
kom kaj malo simpatij pri delavcih, ki so
v zadnjih letih prešli v radikalne vode.
Nasprotstvo na strani podjetništva ni bilo
veliko in to vsled neprestanih mezdni-
h gibanj in pritiska s strani vlade. Koncem
februarja 1919. je bilo že 26 velikih indu-
strijskih reorganiziranih, 24 nadalj-
nih industrijskih se pripravlja k tej reorgani-
zaciji.

Na prvem kongresu industrijskih
svetov, ki ga je sklicala vlada, je označil
Henderson prejšnjo in bodočo industrijsko
ustavo nekako tako: „Delavci zametujejo
družabni red, ki smatra njihovo delavno
silo samo kot blago, ki se kupuje, pro-
daja in ki se more uporabljati kot meha-
nična delna sila v procesu proizvodnje; delavci
zato zahtevajo, da postanejo pravi
deležniki industrije (partners in industry),
ki skupno sodelujejo pri odločitvi o delav-
nih pogojih in o vodstvu obrata. Delavci,
vedno bolj si svesti svoje suverene sile,
se ne bodo odtegnili nobeni odgovornosti,
ali oni se tudi ne bodo odrekli nobe-
nim pravicam in svoboščinam.“

Ta prvi industrijski parlament je štel
500 zastopnikov delavstva in 300 zastop-
nikov podjetništva ter delavske ministre.

Konferenca je izvolila paritetni od-
bor iz 30 zastopnikov delavcev in 30 za-
stopnikov podjetnikov pod vodstvom
sodnika, ki je predložil meseca aprila de-
tallirano poročilo o prehodni dobi iz voj-
ne v mir drugemu zborovanju parla-
menta.

Ta zbor razmotriva predloge o ma-
ksimalnem delavnem času, o minimalnih
mezdah, o korakih proti nezaposlenosti
itd.

Slabo organizirana industrija stoji še
izvun sistema teh industrijskih sovetov.
Zato so v veljavi obrtni sveti (Trade Bo-
ards) iz leta 1909, ki jih imenuje vlada za
ureditev delavnih pogojev. Njih sklepi o
minimalnih mezdah imajo zakonito moč.
Vsled delovanja teh obrtnih svetov dela
danes 4 milijone t. j. četrtina vsega indus-
trijskega delavstva pod zakonitim mini-
malnimi mezdami.

Najbolje organizirano delavstvo, zna-
na tripelalijansa železničarjev, rudarjev in
transportnih delavcev se danes še odte-
guje sistemu industrijskih sovetov. Te
organizacije, katerih moč sega danes
vedno bolj na politično polje, se pečajo z
veliko akcijo podržavljenja prometnih
cest in rudnikov.

Sindikalna akcija angleškega delav-
stva se ne omejuje več na strogo stro-
kovne zadeve, marveč pričinja segati na
čisto politično polje.

Tako je sklenila tripelalijansa aprila
meseca 1919. s pretnjo štrajka, da je od-
praviti blokado in izpustiti vse osebe, ki
so v zaporih zaradi antimilitarističnih de-
liktoy.

„N. Z.“

Konferenca rudarjev v Brodu ob Savi.

Na velikonočno nedeljo so se zbrali
zastopniki strokovnih organizacij rudar-
jev posameznih pokrajin Jugoslavije, da
se posvetujejo o ustvaritvi skupnih vezi
vseh rudarjev cele države. Zastopane so
bile organizacije rudarjev Bosne in Her-
cegovine, Srbije in Slovenije. Za pokra-
jinsko strokovno komisijo za Slovenijo v
Ljubljani se je konference udeležil sodr.
Tokan, za pokrajinsko strokovno komi-
sijo za Bosno in Hercegovino s. Raušar.
Osrednjo strokovno komisijo (Centralno
radniško sindikalno veče) v Belgradu je
zastopal s. Pavlo Pavlovič. Pokrajinska
strokovna komisija za Hrvaško in Slavo-
nijo ni bila zastopana. Ravno tako ni bila
zastopana organizacija rudarjev za Hr-
vaško in Slavonijo. Zastopani so bili ru-
darji iz Hrvaške in Slavonije le v toliko
v kolikor so priključeni organizaciji za
Bosno in Hercegovino. Zastopani tudi niso
bili rudarji iz Dalmacije, ker je siveriški
kraj zaseden po Italijanih. Ravnotako niso
bili zastopani rudarji iz pečuskega kraja,
ki pa za nas najbrže ne pride več v po-
štev, ker — ako ga še niso — ga bodo
zasedle rumunske čete. Delegati iz Slo-
venije so bili iz Zagorja, Trbovelj, Hraš-
nika in Kočevja. Celodnevna razprava,
katera je bila deloma zelo vroča, se je
sukala okolo oblike skupne strokovne
organizacije, ki se jo ima poklicati v živ-
ljenje. Dočim so Slovenci zagovarjali naj-
širšo avtonomijo, so Bosanci in zlasti za-
stopnik srbskih rudarjev trdovratno stali
na stališču tesne centralizacije.

Bosanci so ob priliki strokovnega
kongresa, vršeč, se ob velikonoč. praz-
niških leta 1919 v Belgradu, prevzeli man-

dati za vsa predpripravna dela. Prevzeto nalogo so izvršili v toliko, da so izdelali pravila ter sklicali na minulo velikonočno nedeljo predkonferenco, katera naj bi izvršila predpriprave za kongres rudarjev. No, pravila, ki so jih izdelali s. Bosanci so bila sprejeta le kot podlaga za končno sestavo pravil, ki naj bi odgovarjali potrebam vseh, s posebnim ozirom na razmere posameznih pokrajin. V ta namen je konferenca izvolila izvršilni odbor, sestojč iz petih članov in v katerem so zastopani Slovenci z dvema, Bosanci z dvema in Srbi z enim delegatom.

Izvršilni odbor je smatrati kot začasno vrhovno inštanco vseh pokrajinskih strokovnih organizacij rudarjev ter mora do kongresa izdelati neke pravila in opredeliti, ampak mora na licu mesta pregledati tudi vse dosedanje poslovanje posameznih pokrajinskih strokovnih organizacij rudarjev. To je namreč potrebno že radi tega, da se ugotovi finančno stanje in gospodarstvo v posameznih organizacijah ter določi na podlagi dejanskega stanja rednega članstva način glasovanja na kongresu, katerega mora izvršilni odbor sklicati tudi tedaj, če svojega dela do določenega roka ne bi izvršil.

Kako si zamišljamo enotno fronto rudarjev povemo ob drugi priliki.

Mezdna gibanja.

Nadaljevanje ugovora z dne 26. marca 1920 v Guštanj-Ravnih.

Zastopnika uradništva ter poduradnikov in mojstrov bo imenovala vsakokrat dotična kategorija nameščenec, zastopnika delavstva bodo imenovali vsakokrat delavski zaupniki.

Čl. 6. Odborovi sklepi so veljavni, ako jim pritrdi zastopnik podjetja in vsaj polovica zastopnikov nameščenec in delavstva in ako jih odobri osrednji urad drž. mont. obratov.

Čl. 7. Draginjska doklada pristojna a) vsem delavcem, ki niso imenovani pod točko b) tega člena, v izmeri, ki ji določa preglednica v razpredelku A, b) mladostnim delavcem (do dovršenega 18. leta) po zdravniškem izreku le za lahka dela sposobnim delavcem, upokojevcem, ki so v podjetju še nadalje zaposleni, pisarniškim pomočnikom, voznikom in delavkam v izmeri, ki jo določa razprederek B, c) družinskimi članom delavcev, in sicer soprogi in nepreskrbljenim zakonskim otrokom do največ 5 otrok v isti družini ter do dovršenega 14. leta v izmeri, ki jo določa razprederek C, d) nepreskrbljenim zakonskim otrokom, kolikor jih je v isti družini več nego pet, v izmeri, ki jo določa razprederek C, in istotako do dovršenega 14. leta. Nezakonski otroci delavčevi so zakonskim izenačeni, ako žive z očetom v skupnem gospodinjstvu.

Draginjska doklada se bo izplačevala brezizjemno le za dneve, v katerih bo delavec svoje delo dejansko izvrševal (za delavne dneve); vratarjem in voznikom se bo določevalo število delavnih dni ob vpoštevanju nedelj in praznikov.

E. Nabavni prispevki.

Čl. 8. Nabavni prispevek se bo izplačeval dvakrat v letu, in sicer 1. julija za dobo od 1. januarja do 30. junija in 1. januarja za dobo od 1. julija do 31. decembra, v sledeči višini:

- a) K 500.— za vsakega delavca,
- b) K 250.— za delavčev soprogo,
- c) K 100.— za vsakega nepreskrbljenega delavčevega zakonskega otroka do dovršenega 14. leta; nezakonski otro-

ci delavčevi so zakonskim izenačeni, ako žive z očetom v skupnem gospodinjstvu.

Čl. 9. Delavcem, ki so vstopili v delo ali izstopili iz dela v dobi, za katero se plača nabavni prispevek, bo pristojal leta za nje in za njihove družinske člane le v sorazmernem delu.

C. Druge določbe.

Čl. 10. Delavske temeljne mezde ostanejo neizpremenjene.

Čl. 11. Akordni sistem bodi svoboden; določba zadnjega odstavka.

1. točke zapisnika z dne 2. novembra 1919 se razveljavlja in se nadomešča z določbo, da se naj akordne postavke določijo tako, da bodi delavcu pri marljivem delu omogočen akordni zaslužek, ki presega temeljno mezdo vsaj za 30%.

Čl. 12. Vse določbe zapisnikov z dne 2. avgusta 1919 in z dne 25. novembra 1919, ki ne nasprotujejo določbam te pogodbe, ostanejo v veljavi.

Čl. 13. Pričujoča pogodba ostane v veljavi do izrecne pismene odpovedi, ki jo poda ali ravnateljstvo, ali to društvo ravnateljstvu jeklarne; učinek odpovedi nastopi koncem koledarskega četrtletja, ako je bila odpoved podana vsaj poldrugi mesec pred tem časom; učinek kasnejše odpovedi nastopi še-le koncem sledečega četrtletja.

Ako se cene življenskih potrebščin v skupni svoti napram onim cenam, ki so bile ugotovljene za vsakokratno zadnjo ureditev draginjskih doklad, povečajo za več nego 25% le osrednje društvo kovinarjev upravičeno odpovedati veljavnost pogodbe glede določenih draginjskih doklad z učinkom odpovedi izza 1. dne sledečega koledarskega meseca, ako je bila odpoved podana vsaj 14 dni pred tem časom.

Č. Dodatek.

V zmislu člena 4. a) tega dogovora se določa kazalno število v svrhu ugotovitve draginjske doklade za dobo od 1. marca do 30. junija 1920 tako:

55 kg moka po 9.20 K	K 506.—
15 kg mesa po 14.— K	„ 210.—
3 kg jedilne masti po 42.— K	„ 126.—
pol litra olja po 30.— K	„ 15.—
60 kg krompirja po 2 K	„ 120.—
37.5 l mleka po 2.— K	„ 75.—
30 jajc po 1 K	„ 30.—
1 kg mila po 36 K	„ 36.—
2 kg sladkorja po 42 K	„ 84.—
1 kg soli po 4 K	„ 4.—

skupaj K 1206.—

Ta svota se po določbi čl. 3. zaokrožuje na število 1200.

Draginjske doklade se ugotavljajo po preglednici s sledečimi zneski:

- K 8.— za razprederek A,
- „ 5.— za razprederek B,
- „ 3.50 za razprederek C,
- „ 2.— za razprederek C.

Zgoraj navedene cene se bode še za četkom aprila 1920 vnovič pregledalo, ako bi se dokazalo, da so povprečne cene živil dne 1. aprila 1920 v skupni svoti za več nego 25% višje od onih, ki so zgoraj navedene, bo odbor (čl. 5.) upravičen ugotoviti draginjske doklade na novi podlagi z veljavnostjo od dne 1. aprila do 30. junija 1920.

Čl. 14. Pričujoča pogodba stopi v veljavo, čim jo odobri oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani, ter se uveljavi z učinkom izza dne 1. marca 1920.

Guštanj, dne 26. marca 1920.

Slede podpisi.

Tobačno delavstvo si prizadeva izboljšati svoj mižerni gmotni položaj. Ker monopoljska uprava v Belgradu nima smisla za take reči, je stopilo delavstvo tobačnih tovarov v Banjaluki, Travniku, Sarajevu in Mostaru v stavko. Da se stavka delavstva v teh štirih tovarnah podkrepi, se je iz solidarnosti pridružilo stavki tudi delavstvo tobačne tovarne v Nišu. Velika napetost vlada tudi med tobačnim delavstvom v Ljubljani in Zagrebu.

Kako se bo cela zadeva rešila bomo poročali ob priliki. Obenem pa razkrijemo tudi vso zahrbtno mahinacijo klerikalne družbe Na shodu tobačnega delavstva v Ljubljani, ki se je vršil dne 6. t. m., v Mestnem domu, se je sklenilo vztrajati na zahtevah in če treba se bo možko delavstvo poslužilo eventualno tudi skrajnega sredstva: stavke.

Za pivovarniško delavstvo v Mariboru in v Ljubljani so se vršile dne 7. t. m. na magistratu v Ljubljani obravnave. Obravnave so se vršile na podlagi vloženih zahtev pivovarniškega delavstva v Mariboru. Mariborskemu pivovarniški delavstvu se je priznalo povišanje plač za 50 odstotkov. Zajedno se je izravnilo plače ljubljanskemu pivovarniški delavstvu v smislu mariborskih, tako, da ljubljansko delavstvo, ki prav za prav ni vložilo nobenih splošnih zahtev dobi povišano plačo za 40 do 50 odstotkov.

Stavka kr. in šk. pomočnikov v Mariboru se je končala istotako s popolnim uspehom.

Stavka trgovskih nastavlencev v Mariboru se je končala istotako s popolnim uspehom.

Dozisi.

Velenje. V orientacijo tovarišem priobčimo v naslednjem izvleček iz zapisnika seje odbora bolniške blagajne bratovske skladnice, katera se je vršila dne 25. marca 1920. Po prečitaniu ter odobritvi zapisnika zadnje seje se preide na razne predložene prošnje. Kot podpora in povrnitev zdravniških stroškov se dovoli Leopoldu Čas 130 K. Nadalje se Času prizna povrnitev zdravniških stroškov za ženo ter za oba njegova umrla brata in za zamudo zaslužka 200 K. Skupaj torej prejme Čas 330 K. Žerjav Jakoba se povrne 50 K prevoznih stroškov, ki jih je imel vsled nezgode, katero je utrpel spotoma na delo. Nadalje se povrnejo prevozniki stroški Martin Hovnikarju v bolnišnico v Celje 20 K in Tomšič Andreju za pot k ženi ob priliki težkega poroda. Sevčniku Ivanu se povrnejo zdravniški stroški v znesku 46 K ter ugodivši njegovi prošnji nakloni 200 K, skupaj dobi Sevčnikov 246 K kot povračilo za prevozne stroške v bolnico. Vošnjak Jeri se povrnejo zdravniški stroški njenih otrok. Seklič Ivan se prizna povrnitev voznih stroškov v bolnišnico ter 125 K podpore. Jan Jurij dobi povrnjene zdravniške stroške za svojo ženo v znesku 240 K.

Prošnja Ivan Hudobreznika se zavrne.

V razgovoru glede sladkorja za rudniško bolnišnico po znižani ceni se je konstatiralo, da obstoji že tozadevni dogovor z g. svetnikom Gostišem, ki je obljubil, da izvrši potrebne korake pri merodajnih oblastnjah. Sam na svojo nest ne more rešiti tega vprašanja. Upati je, da se bo zadeva rešila v prid rudarjev.

Nadalje se prošnja Helene Stainbach kot neopravičeno odkloni. Istotako se odkloni prošnja za podporo Deželak Martina, ker je že pred nekaj dnevi dvignil svoj

rezervni delež. Končno se je kot neopravičeno odklonilo tudi prošnjo za podporo Žibert Martina.

Mežica. Smejali smo se, ko smo pred nekaj dnevi brali v »Večernem Listu« neki izvanredno lažnjiv dopis iz Mežice, ki piše o dobroti klerikalnega konzuma, katero baje izkazuje nam socializmom. Ni naša navada, da bi se pečali in odgovarjali na lažnjive članke te klerikalne cunje, ali ker je stvar precej zanimiva, jo hočemo javnosti povedati. Resnica je, da do broto, ki jo pripisujejo sebi, uživajo oni pri nas, saj v svoji prodajalni nimajo skoro nič drugega kot — Večerno posodo — pardon — List —. Resnica je, da so še celo najbolj zagrizeni člani odbora, te laži-stranke, kar jih ni bilo včlanjenih pri nas, prosili naše zadružnike, da so kupovali pri nas moko in različne stvari zanje, in še sedaj, ko imajo že svoj konzum jokaje, prosjačijo pri nas za blago. Čuditi se ni, saj itak nimajo nič drugega kot usta polna laži, na katere se pač klerikalizem še upira. Na čelu tega konzuma klerikalnega je seveda tudi župnik, glavni hujškač in največji sovražnik delavstva, ta opravljaja posle, baje kar člega odbora. Ta človek, ko je bil tako navdušen za staro Avstrijo, da je od hiše do hiše romal v času vojne in agitiral za vojna posojila, se je nekoč celo tako daleč razsrdil nad nekim še bolehnim kmetom, da je ob mizo udarjal, ker na njegovo prigovarjanje še ni bil pripravljen izstopiti iz našega konzuma. To je krščanska ljubezen demagoga, kaj ne? Dopisnik dotičnega članka naj bi še povedal, kako so ustanavljali svoj konzum? Rabili so menda metodo, ki jo nam tako radi predbacivajo, pove naj tudi, kako so prišli k opravi, ki jo imajo v svoji prodajalni, ker sliši se, da ne na posebno lep način. Pove naj se, ali ne rabijo za agitacijo njih stranke sredstva, ki se mu pravi teror?

Menda kaj!

Pekovski mojstri v Celju. Dva meseca že čakajo pekovski pomočniki na rešitev njihovega gmotnega položaja, a žal vse zastoj; merodajne oblasti se ne zanejo, kadar se gre za rešitev delavskega vprašanja. V interesu javnosti smo primorani malo posvetiti v pekarno Antlejš naslednik, da bo delavstvo vedelo, kdo je tam pravi mojster. Kot gospod je bivši natakari in kot pomočnik gospod Zorko Matija; zadnji je dal svoje ime za obrt. Sedaj se pa odlikuje s tem, da delavcem plača odtrguje. Vrhutega tudi učencem ne da perila, akoravno je to v učni pogodbi vpisano. Gospodje, tako ne gre več dalje, izkortsčevanje delavske mladine mora biti enkrat konec.

Iz stavbinske stroke.

Mezdno gibanje stavbinskega delavstva je končano. Ne bomo razlagali posameznih točk iz pogodbe, ker je bilo to že v zadnji številki »Delavca« označeno.

Prepisi pogodb so se poslali posameznim delodajalcem, katere naj delavstvo kontrolira samo, da se bodo točno držali sklenjenega dogovora. V nasprotnem slučaju je vsak odbor krajevnih strok organizacije dolžan naznaniti kršitev pogodbe okrajnemu glavarstvu.

Vsi organizirani člani stavbinske organizacije naj vplivajo na to, da se delavstvo te stroke organizira čimprej, sicer se ne moremo boriti za one, ki niso na naši strani. Pod kakšnimi pogoji smo sprejeli pogodbo, je že itak znano, ker se je stvar obravnavala na zadnjih shodih. Pripominjamo samo eno, da končna rešitev delavskega vprašanja je le v delu;

vsled tega naj vsakdo pokaže svoje zmožnosti, bodisi na stavbi ali v organizatoričnem oziru.

Vsled ponesrečenja na stavbi je nedomoma preminul naš vrli sodrug, načelnik Franjo Metelko. Sredi dela ga je doletela smrt in povzročila bridko izgubo ljubljanski podružnici stavbinske organizacije. Bil je vrli socialista in neutrudljiv delavec, ki je želel samo eno: dvigniti stavbinsko delavstvo do one višine, kamor spada — vse pa v duhu socializma. Ni ga več, a mi se ga bomo spominjali in zasledovali cilj, po katerem je sam kopnel.

Lahka mu boji zemljica!

Iz strokovne organizacije.

Ustanovni občni zbor podružnice žilvskih delavcev in sorodnik strok skupine III. v Ljubljani se bo vršil v nedeljo dne 11. aprila t. l. v salonu pri Novem svetu. Izkoriščevalci delavskih mas so nas izučili, kako dobro se znajo oni organizirati ter nastopati složno proti nam izkoriščanim, zato je dolžnost vseh delavcev naše stroke, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo, ter ustanove močno fronto, katera si bode znala priboriti svoje pravice. — Osrednji odbor.

Osrednje društvo usnarjev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani obvešča funkcionarje vseh svojih krajevnih skupin na sledeče: Osrednje društvo bo v sporazumu s sorodno strokovno organizacijo »Gewerkschaft der Lederarbeiter D. Österreichs« vsem članom Gewerkschaft-ta priznavalo vse one pravice, ki jih uživajo lastni člani. Nasprotno bodo člani osrednjega društva v slučaju, da potujejo v Avstrijo, uživali iste pravice kakor člani »Gewerkschafta« v Wenu. V glavnem se tiče ta dogovor obojestranskega podpiranja članov. Ako torej pride kak tovariš iz Avstrije se mora pri nas izplačati na primer podpora po doseženi karentni dobi kakor lastnemu.

Shodi.

Rajhenburg ob Savi. Tukaj se je vršil shod rudarjev, kateri je bil tudi v velikem številu od kmetov obiskan. Na shodu je poročal sohr. Leskovšek iz Celja. Njegova izvajanja so vzbujala splošno pozornost, posebno ko je bil al prejšnjo in sedanjo korupcijo. Po končanem govornu je delavstvo sklenilo, da priredi dne 25. aprila svoj redni občni zbor.

Nizka vas. (Savinjska dolina). Dne 18. aprila se vrši tukaj shod lesnih delavcev, na kojega pride kot poročevalec s. Leskovšek iz Celja. Lesne delavce pozivljamo, da se udeležijo shoda v polnem številu. Shod se vrši ob 2. uri popoldne.

Razno.

Vest o čevljarjem gibanju v Trzinu in »Večerni List«. Dne 1. aprila prinaša »Večerni List« daljši dopis o uspehu meznega gibanja tržiških čevljarjev. Mi konstatiramo samo naslednje: Zastopnik JSZ, oziroma imenovana organizacija si pripisuje, da je edino ona ta boj izbojevala. Ni pa tako gospodje! V Trzinu je pričelo Osrednje društvo usnarjev to gibanje že meseca decembra, in sicer takrat za usnarje, obenem je pa napovedalo gibanje tudi za čevljarje. Izvesti tega gibanja obenem ni bilo mogoče, ker se je prej morala sestati precejšnja komisija pri vladi, ki jo je Osrednje društvo zahtevalo. Takoj, ko so se cene usnja uredile, se je tudi zvišala plača usnarjev, ker so s tem

gospodje tovarnarji dobili podlago za kupovanje surovine in takrat se je tudi pričelo pogajati za čevljarje. Osrednje društvo je vložilo že začetkom januarja zahteve za povišanje plač in dovolitev družinskih doklad. Torej, gospodje, le ne uganjajte take demagogije, ter vse, kjer se za delavstvo kaj doseže, vse pripisujte na svoj račun. Osrednje društvo usnarjev ni nikoli vprašalo člane, kakega mišljenja je posameznik, tudi ni nikoli takih senzacionalnih poročil pošiljalo v svet, temveč se je vedno ravnalo po principu, da za delavske interese dela, da se jim gnoten položaj izboljša, to je dokazalo že nešteto krat. Končno zaključuje člankar »Večernega lista«, da se je zastopnik Osrednjega društva zjutraj odpeljal v Ljubljano. Tu bi prosil g. Cvikaria, naj bo toliko lojalen in naj pove, da je bil dogovor že sklenjen, in da se je zastopnik odpeljal in zamore stati vedno v zvezi s Trzinom ter v potrebi takoj intervenirati pri vladi, da dogovor obvelja. Dne 20. marca je tudi v resnici samo radi tega zapustil Trzin, misleč le edino koristiti poteku pogajanj, katera je Osrednje društvo pričelo ter tudi izbojevalo seveda in ob solidarnosti obeh strank.

Zamenjava 100 krošinskih bankovcev. Vsled fin. ministerjalne odredbe sprejemajo državne blagajne stokronske bankovce le do 10. aprila t. l. Zamenjavajo se pa isti še do 15. aprila t. l. pri vseh davčnih uradih, finančni deželni blagajni in pri podružnicah Avstro-ogrske banke v Ljubljani in v Mariboru. Po poteku 15. aprila t. l. preneha stokronski bankovec Avstro-ogrske banke biti v našem ozemlju plačilno sredstvo ter se ne bode več zamenjal. Na prošnje za poznejšo zamenj. se ne bo v nobenem slučaju oziralo, zato se naj tudi ne vlagajo. Podružnice vseh strokovnih organizacij naj se po tem ravnajo.

Delniška družba Union, katera je kakor znano lastnica hotela »Union« v Ljubljani je ob priliki svojega občnega zbora bila v prijetnem položaju določiti svojim delničarjem 30 odstotne dividende! Gospodje delničarji so torej brez vsakega truda vtaknili v žep lep dobiček, katerega so jim prisluzili kakor mravlje pridni natakariji, sobarice, perice in drugo v hotelu vposleno osebje. Pridelalo je sicer hotelsko osebje ta čisti dobiček, a razdelili so si ga — troji. In to se imenuje pravica!

Stanovanjska beda povsod narašča. Ni je pa nobene pomoči. V tem oziru bi bili že lahko nekaj storili, če bi bila resna volja. Z ogromnimi dobički bi lahko gradila hiše razna podjetja, zlasti družbe in banke; enako občine in država. Pravijo, da so stavbe predrage, to pa ni res, zakaj umetne cene življenjskih potrebščin so tudi visoke in če se grade stavbe ob sedanjih dragih razmerah, se gospodarsko prihrani mnogo na drugih straneh. Da bi se glavica obrestovala pa ni mogoče zahtevati, ker je denar brez vrednosti. Vrednost ima danes samo blago.

Umrl je g. Draža Pavlovič, predsednik našega državnega zbora v Belgradu. Mož je bil demokrat, a je vodil seje nar. predstavništva strogo objektivno. Sedaj bo zmeda v parlamentu še večja.

Splošna demobilizacija. Minister je podpisal ukaz o splošni demobilizaciji.

Oficilnica za Slovenijo v Ljubljani oddaja od 1. aprila 1920 naprej manufakturno blago samo proti takojšnjemu plačilu. To velja tudi za javne nameščenice.

Ljudsko štetje. V ravnateljstvu za statistiko v Belgradu se vrše vse priprave za ljudsko štetje po celem kraljestvu.

Stavka občinskih nastavitelcev v Trstu. V Trstu so stavili občinski uslužbeni in nastavitelci vseh kategorij zahteve, ki so jim bile priznane. Komisar pa teh zahtev ni priznal in je zaradi tega nastala v nedeljo stavka v vseh mestnih podjetjih, uradih in učiliščih. Stavka vse. Celo v bolnišnicah ne dela drugo osebje kakor kuhinjsko.

Reško delavstvo je izdalo oklic na proletarijat, v katerem opisuje neznosne razmere na Reki ter poziva proletarijat na moralno pomoč.

Književnost.

Bob za mladi zob. (Pesmi za mladino, Zbral Cvetko Golar. Založila Jugoslovanska knjigarna.) Ta drobna knjižica vsebuje 41 ljubkih in lepo izbranih pesmi za mladino. Gotovo bo mladina te pesmi z veseljem sprejela, saj se prilagaja in razvedre celo velikega, kaj šele da ne bi naših malčkov. Cvetko Golar je zelo okusno zbral pesmi različnih avtorjev. Zastopani so: Iv. Cankar, Cv. Golar, Sim. Jenko, Vida Jerajeva, Fr. Levstik, Jos. Murn, K. Kette, M. Pugelj, O. Župančič in Fr. Žgur, zastopane pa so tudi narodne. Knjigo toplo priporočamo.

Fran Erjavec, Izbrani spisi. (I. zvezek. Povesti. Založba Jugosl. knjigarne. S sliko.) Ta knjiga nas je prav tako razveselila, kakor izdanje Jurčičevih spisov. Iv. Dornik je zbral v njej devetero povesti tega preljubljenega slovenskega pisatelja in mojstra v poljudnem in sila prekupnem opisovanju narave. Pridal je tudi pisateljev životopis. Povesti same so nekaj pristno narodnega, lahke in zelo mikavne. Pisane so v lepem jeziku in jih bo vsak z užitkom prebiral. Knjigo se dobi povsod v knjigarnah.

Obvestila.

Milanovrhi. A. S., vsebino Vašega dopisa ne moremo uporabiti, ker ne kaže pečati se z osebnimi stvarmi. Pošljite nam kaj stvarnega.

Izpred obrtnega sodišča.

Naši krojaški mojstri mislijo, da bodo s pomočniki pometali kakor hočejo, toda zmotili so se. Krojaški mojster Ivan Kreč na Dunajski cesti je svojega pomočnika enostavno vrgel na cesto, zato ker je v torek 6. t. m. 1 in pol ure prišel prepozno delati. Pri obrtnem sodišču dne 7. t. m. pa so povedali g. Kreču, da tako ne gre, ter je moral plačati pomočniku 225 kron. Mislimo, da bo gg. krojaške mojstre podučilo to, da niso upravičeni sklepati zakone po svoji volji. Pomočnika je zastopal preds. krojaške organizacije s. Bartulovič.

Slaba hrana Vam je pokvarila želo-dec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poštnina posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 334, Hrvatska. B

Muč Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udi? Malo Fellerjevega pravega Elza fluida in odpravljen so bolečine! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik en komad 4 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 8—; za podgane in miši K 8—; za ščurke K 10—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev K 6—; prašek proti mrčesom K 4— in 8—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 6—; mazilo za uši pri živini K 4— in 8—; prašek za uši v obleki in perilu K 6—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) K 6—; prašek proti uraviljam K 6—.

Pošilja po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 3.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 4.

prilporeča svoje

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

Tiskovine za šole, španstva in urade. Najmodernejša plakata in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	lepel	popel	
Dr. Rošenina Peter splošno zdravljenje	211	1/21	Turjaški trg št. 4, v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	110	1/11	Turjaški trg št. 4, v okr. bol. blag.
Dr. Viktor Breškvar splošno zdravljenje	1	1/12	Škafarska ul. 12.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	2	9	Turjaški trg št. 4.
	1	3	Pojasna cesta 18.

Clani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico): brez te ordinirajo zdravniki se v svojih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po sebi druge zdravnike, da ga ležijo, ne povzame bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v svojih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelnstvo.

Sodrug!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%. Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelj se obveže, da dvigne zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Viš); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjancu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna I., Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorjo pri Bledu; Store pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeče-Zidanmost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.